וזה בעצמו ואין עושין לה חלוק לכתחילה אבל כורך
התקין מע"ש כורך על אצבעו ומביא ואפי' מחצר אחרת:
גמ'

ת חבורה שאין הדס ניתק מחיבורו אלא על ידי (ה) המלילה:
: לא טרף יין ושמן. כך היו רגילין והיא רפואה שמערבין
כעין כיס דחוק היו עושין ומלבישים את ראש הגיד עד העטרה
לא הזמין: **כורך על ידו.** דרך מלבוש לשנותו מדרך הולאה בחול:
גמ'

ודחי [ויקרא יח] ואשה אל אחותה לא תקח שענש בה הכתוב כרת. ובזה אמרה המשנה ט"ו נשים פוטרות צרותיהן וכו'. ואמרו בתלמוד [יבמות דף ח] בסוף הדבר רבא אמר עריה לא צריכא קרא דאין עשה דוחה את לא תעשה שיש בו כרת. וכמו כן אם יהיה לא תעשה שאין בו כרת אבל נוסף עליו עשה שנמצא באותה מצוה עשה ולא תעשה אי לנו נמי לדחותה במצות עשה, לפי שיצאת מן כלל לאו גרידא מפני הציווי שנתוסף עליה. ואפילו שתי מצות עשה שהן זו כנגד זו ואין אחת מכרעת מחברתה אין לנו לדחות אחת מהן מפני האחרת, כמו שנאמר בתלמוד בפרק תמיד נשחט [פסחים דף נט] בשלמא לתנא קמא יבא עשה דפסח שיש בה כרת וידחה עשה דהשלמה שאין בו כרת, אלא לר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא מכדי האי עשה והאי עשה מאי אולמיה דהאי עשה מהאי עשה. וכל שכן אם יהיה עשה ולא תעשה, שמן הדין לקיים אותם יותר מלקיים העשה בלבד שכנגדם, אלא אם יהיה דבר מיוחד שייחדו הכתוב אם החכמים שנעשה כמו שהוא מפורש. ואנו מזכירים עיקר שתקיש לו כל מה שתמצא מזה הענין ונאמר, אמר הקב"ה ביום אחד לחודש השביעי שהוא יום ראש השנה [ויקרא כג] יהיה לכם שבתון, זה מקרא מלא בציווי השביתה. ואמר עוד מלאכת עבודה לא תעשו, הזהיר בו מלעשות מלאכות מיוחדות. נמצא עלינו בקידוש היום עצמו עשה ולא תעשה. עוד ציונו בו לתקוע בשופר שנאמר [במדבר כט] יום תרועה יהיה לכם. ובעת שלא תיקננו השופר מערב יום טוב והוצרכנו ביום טוב עצמו לתקוע בשופר לקיים המצוה, ואי אפשר להיות דבר זה אלא עד שנחתוך השופר ונתקן אותו ונחלל קדושת היום, דאוי לנו שנניח מצות שופר שהיא עשה ולא נחלל היום שיש בחיוב קידושו עשה ולא תעשה, שאי אפשר שיבא עשה בלבד וידחה עשה ולא תעשה יחדיו. וכגון זה מילה שלא בזמנה, והוא מי שנתאחר לאחר יום ח' מחמת חולי שאירע לתינוק או מפני הספק כמו ששנינו [לקמן דף קלז] בין השמשות ערב שבת נימול לי', יום טוב אחר שבת נמול לי"א. וכשתהיה מילה שלא בזמנה אינה מותרת ביום טוב, כי יום טוב יש בו עשה ולא תעשה, ולא

רב נסים גאון

שאינה אסורה אלא משום אשת אח בלבד, אבל באחות אשתו שהיא אשת אחיו ודומה לה מן ט"ו נשים המנויין במשנה, לא נאמר בהן תנאי להתיר הייבום. ואילו נשאו ראובן ושמעון שתי אחיות ומת ראובן ובן אין לו, אין לאשתו על שמעון לא חליצה ולא ייבום ולא אתי עשה דאמר רחמנא יבמה יבא עליה

[ו]וכגון דאתא בין השמשות דשבת ואמרו ליה לא מספק
ועבד ולא איסתפק ואישתכח דחבורה הוא דעבד ועני
אמר רב פפא [ז]האי אומנא דלא מייץ סכנה הוא ועבר
מחללי עליה שבתא סכנה הוא מהו דתימא האי דם מי
מיחבר ודומיא דאיספלנית וכמון מה איספלנית וכמון כ
אף ה"נ כי לא עביד סכנה הוא: ונותנין עליה איספלנית
אם איספלניתא דכולהון כיבי שב מינאי תרבא וחדא קירא
רישינא[ז] דרשה רבא במחוזא קרעינהו בני מניומי אסיא ל
לכו חדא דאמר שמואל [ח]האי מאן דמשי אפיה ולא

בה המילה הכי נמי דכי פירש והדר לאו אתחלתא לנפשה הי
דרבי יוסי. גבי לחם הפנים: **ארבעה כהנים נכנסין.** להיכ
של לחם: **שני בזיכין.** שתי כפות מלאות לבונה כדכתיב (
שנים ליטול. מן השלחן שני סדרים הישנים: **ושנים ליטול**
עומדין מזה לרוחב השלחן בצפון ואלו עומדין לנגדו לדרום. ודוו
סוכה (דף נו.) גבי חילוק לחם הפנים למשמרה הנכנסת והיוצאת ה
אלו נוטלין. תחילה ומסלקין כולה מן השלחן ולאחר שעה מניחין
לחם. ולרבנן אי שקלי ושבקי ליה והדר מסדרי לא מיקרי להו תמי
נמי כי הדר אתי מילתא אחריתי היא ולרבי יוסי דאמר כי שבקי ו
אע"פ שאין מעכבין דכולה גמר מילתא היא: **מהלקטין.** בצילין
ענוש כרת ובשבת קאי שחילל שבת ולא עשה מצוה: **ונימא א**
שעשה ברשות עשה אמאי חייב נימא להו לכו אתם וסיימו המל
דקאמר משום מילה קאמר דעדיין ערל הוא: **וכגון דאתא בין ה**
ביום כהילכתה ותעשה חבורה בשבת בלא מצוה וענוש כרת ומיהו
איכא דאתחלה ברשות לא[ט] התחיל ולא ניתנה שבת לדחות אצלו
דדם מיפקד פקיד מופקד ועומד שם כנתון בכלי ובמצילה אין חבור
דלא מייץ בחול לאו סכנתא היא ולא ניעבריה: **קא משמע לן דדם**
מדקתני במתני' גבי איספלנית וכמון: **שב מינאי תרבא.** ז' מנות
של עץ שמוציאים ממנו שלא ע"י האור והיא לבנה: **קרעינהו למני**

רב נסים גאון

יבוא עשה של מילה ודחי עשה ולא תעשה של יום טוב אלא בזמנה שהוא יום ח' ודאי שבו נאמר [ויקרא יב] ביום השמיני ימול, ואמרו בפירוש וביום ואפילו בשבת. אבל שלא בזמנה אפילו יום טוב אינה דוחה שאין עשה דוחה את לא תעשה ועשה, אלא נזיר מצורע כי פירש בראיות ברורות שעשה ידחה את לא תעשה ועשה שבו. וביאור זה כי הקב"ה צוה הנזיר שיגדל שער ראשו מאחר שהקדים האזהרה עליו שלא יגלחנו שנאמר [במדבר ו] גדל פרע שער ראשו אחר שאמר תער לא יעבור על ראשו. הרי הוא בדבר זה מוזהר בלאו ומצווה בעשה. וחייב המצורע בעת טהרתו לגלח כל שער שבגופו שנאמר [ויקרא יד] והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו. וכשיתנגע הנזיר בצרעת ויגיע יום ז' שהוא חייב לגלח בו, אמרו חכמים שמצות גילוח של צרעת דוחה עשה ולא תעשה שיש עליו לענין נזירותו, וכי מה שאמר הכתוב לענין מצורע את ראשו אחר שאמר יגלח את כל שערו, לא בא אלא לענין נזיר שנאמר בו תער לא יעבור על ראשו לומר כי זו המצוה אינו חייב בה אלא בעת שלא תהיה בו צרעת, אבל בעת שיהיה בגופו צרעת יגלח את ראשו אפילו שער ראשו שהזהרתיו שלא יגלחנו בימי נזירותו חייב לגלח אם היה צרוע. נתקיים לנו מזה שבנזיר מצורע לבדו יבא עשה ודחי לא תעשה ועשה. ובראש מסכת יבמות [דף ה] אמרו אלא דקיימא לן דאין עשה דחי לא תעשה ועשה ליגמר מנזיר דאתי עשה ודחי לא תעשה ועשה, אלא מנזיר לא גמרינן שכן ישנו בשאלה. ובארו כי דבר זה הוא מיוחד בו לבדו ולא בזולתו, וכי בכל התורה כולה לא אתי עשה ודחי לא תעשה ועשה. והזהר לשמור אלו העיקרים שפירשנו שמהן מתבארים לך כל דבר כשתמצא בתלמוד מעין אלו הענינים. תינח גדול דכתיב ביה בשר קטן נמי כתיב ביה בשר בינוני מנלן. פי' כבר ידענו כי הקטנים פטורים ממצוות, והשכר והעונש הם תלויין בחיוב המצוות, ומאחר שנדע כי לא חייב